

Het Mulier Instituut onderzoekt

VAN CRISIS NAAR CRISIS: HOE ZIJN SPORTVERENIGINGEN DE CORONACRISIS DOORGEKOMEN?

DOOR: JANINE VAN KALMTHOUT EN RESIE HOEIJMAKERS (MULIER INSTITUUT)

Met alle aandacht voor de energiecrisis lijkt de coronacrisis alweer even achter ons. Maar wat heeft deze crisis voor sportverenigingen betekend? Hoe staan ze ervoor en wat zijn de (blijvende) gevolgen van de coronacrisis voor de sportverenigingen? In september 2022 vond in het kader van de Monitor Sport en corona (hopelijk) de laatste coronapeiling onder sportverenigingen plaats. In die monitor zijn de ontwikkelingen in de sportsector gedurende de coronacrisis gevolgd.

ZORGEN VOOR DE TOEKOMST

Net als voor iedereen was de coronatijd voor sportverenigingen een roerige tijd. Gedurende de coronajaren hebben verenigingsbestuurders zich veel zorgen gemaakt over de toekomst van de vereniging. In de zomer van 2022 is het vertrouwen in de toekomst van de vereniging lager dan vóór de coronacrisis. In het voorjaar van 2019 gaf één op de tien verenigingen (11%) aan de toekomst van hun vereniging (erg) somber in te zien. In 2022 is dit gestegen tot 18 procent (figuur 1). Dit zijn voornamelijk overige binnensportverenigingen (onder andere zwemmen, bridge, darts; 29%), kleine verenigingen (23%) en verenigingen zonder eigen accommodatie (23%).

De ontwikkeling van het ledenbestand is de belangrijkste reden voor hoe verenigingen naar hun toekomst kijken. Verenigingen noemen als redenen voor ledenverlies met name maatschappelijke ontwikkelingen, zoals jongeren die zich niet willen binden, individualisering en vergrijzing, en gevolgen van de coronacrisis. Verder noemen ze financiële problemen door ledendaling en stijgende energiekosten. Verenigingen met een positief toekomstperspectief (36%) hebben met name vertrouwen in een stabiel ledenaantal en omschrijven zichzelf als financieel gezond. Ondanks de zorgen staan sportverenigingen niet massaal op omvallen. In de zomer van 2022 zegt 4 procent van de verenigingen op omvallen te staan en 11 procent enigszins op omvallen te staan. Dit is vergelijkbaar met het najaar van 2021 (3% helemaal en 8% enigszins). Hoewel de coronamaatregelen inmiddels een half jaar zijn afgelopen, zien de verenigingen de toekomst nog niet zonniger in.

GROOTSTE GEVOLGEN VOOR AANTAL VRIJWILLIGERS EN LEDEN

Een zorgelijke ontwikkeling is dat de meeste verenigingen (kleine of grote) problemen ervaren met de ontwikkeling van het aantal vrijwilligers (79%) en/of het ledenbestand (71%) (figuur 2). Voor ruim een kwart van de verenigingen is de ontwikkeling van het

VEEL VERENIGINGEN ZIJN NOG NIET HERSTELD VAN DE CORONAJAREN, DOOR WEGBLIJVENDE LEDEN EN/OF VRIJWILLIGERS

aantal vrijwilligers een (zeer) groot probleem (28%). Ongeveer een kwart van de verenigingen ervaart ledenontwikkeling als een (zeer) groot probleem (24%). Ten opzichte van de winter van 2021 is met name de ontwikkeling van het aantal vrijwilligers voor meer verenigingen een probleem geworden (van 74% in 2021 naar 79% in 2022).

De ontwikkeling van het ledenbestand en de ontwikkeling van het aantal vrijwilligers worden niet alleen het vaakst als probleem beschouwd, maar ook het vaakst als een probleem dat het voortbestaan van de vereniging bedreigt. 99 procent van de verenigingen die ledenontwikkeling als een zeer groot probleem vermelden, ervaart dit als een probleem dat het voortbestaan bedreigt. Van de verenigingen die het aantal vrijwilligers als ernstig probleem vermelden, is dit 83 procent.

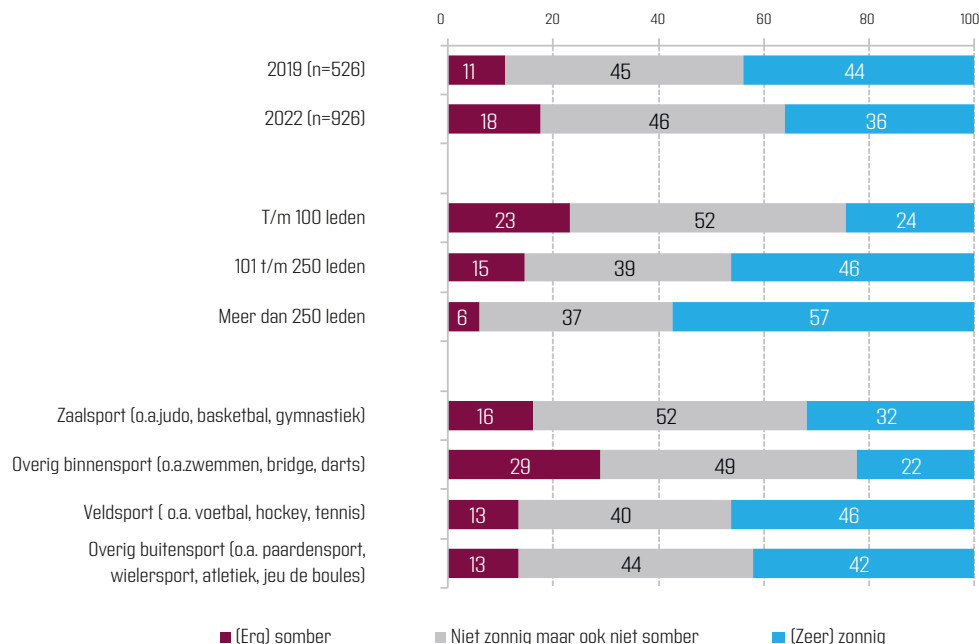
Voor ongeveer een derde van de verenigingen (36%) zijn de problemen veranderd door de coronacrisis. Deze verenigingen noemen met name dat de binding van leden/vrijwilligers door de coronacrisis is verminderd en dat de coronaperiode heeft geleid tot meer opzeggingen en/of de daling in een stroomversnelling heeft gebracht.

Verder zeggen verenigingen dat de coronacrisis nog niet weg is en dat ze vrezen voor wat er nog gaat komen. Want een volgende crisis dient zich aan. De helft van de verenigingen ervaart een probleem met de ontwikkeling van de energielasten. Voor een vijfde vormt deze een (zeer) groot probleem, met name voor grote verenigingen, veldsportverenigingen en verenigingen met een eigen kantine en/of accommodatie. Van de verenigingen voor wie dit een zeer groot probleem is (5%), geeft 69 procent aan dat dit het voortbestaan van de vereniging bedreigt.

ONZEKERE TIJDEN

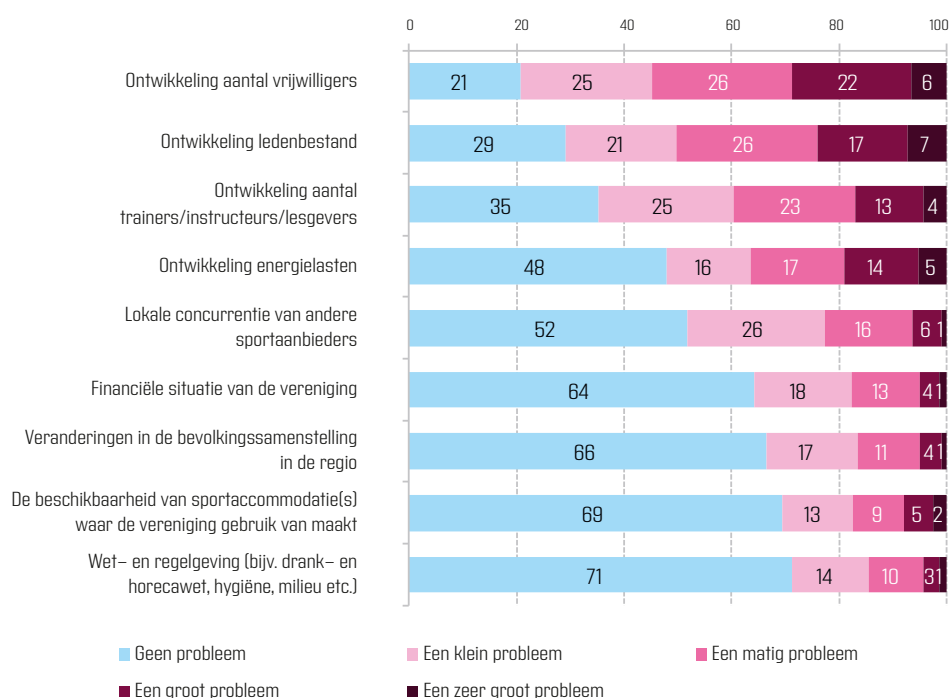
Het blijven onzekere tijden voor verenigingen. Veel verenigingen zijn nog niet hersteld van de coronajaren, door wegblijvende leden en/of vrijwilligers. Andere clubs worden nu hard getroffen door stijgende energieprijzen. Verenigingen zijn creatief in het zoeken naar oplossingen voor de problemen, maar bij een aantal verenigingen lijkt de rek eruit.

Figuur 1. Visie sportverenigingen op hun toekomst, in 2019 en 2022, uitgesplitst naar kenmerken vereniging voor 2022 (% sportverenigingen)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel voorjaar 2019 en Vragenlijst gevolgen coronacrisis voor sportverenigingen, september 2022.

Figuur 2. Ernst van verschillende problemen in de vereniging, peildatum september 2022 (in procenten, n=926)

Bron: Mulier Instituut, Vragenlijst gevolgen coronacrisis voor sportverenigingen, september 2022.